

REGISTERBLAD

Namn och datum: Magnus Martinsson (redigerat 16-2-1999)

Område av riksintresse för naturvård i Gotlands län

Områdesnummer: **NRO09046**

Områdesnamn: **LAUS HOLMAR**

Kommun: Gotlands

Kartblad: 6J SO, Mittpunkt: 6J 0f 42

Areal: 543 ha varav 64 ha land och 479 ha vatten

Naturgeografisk region: 14 c Gotland

Kust/havsregion: IV - Egentliga Östersjön

Regionindelning för sjöar och vattendrag:

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsform: Slätt med lägre relativ höjd än 20 m. Terrängformer: Strandsporre.

Riksvärde

	naturbetesmark	flora
		fauna

Värdeomdöme: Laus holmar är tre utholmar som under lång tid utnyttjats som sommarbetesmarker. Markerna hävdas fortfarande på traditionellt sätt och har lång kontinuitet som naturliga betesmarker. Viktig rast- och häckningslokal för vitkindad gås. Välutbildad strandvallsmorfologi som framstår på ett ur studiesynpunkt magnifikt sätt i det helt öppna landskapet på öarna.

Huvudkriterier:

D. Öar med rik och unik häckfågelfauna.

Stödkriterier: Kontinuitet, representativitet.

Förutsättningar för bevarande: Att betet fortsätter. Området påverkas negativt av all form av exploatering och av störningar under fåglarnas häckningstid.

Säkerställande: Klass 1-område i Länsstyrelsens sammanställning över områden med värdefull natur (Länsstyrelsen 1984).

Laus holmar är avsatt som naturreservat (1981) Nordiskt våtmarksområde och CW-område (CW 8) Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr I 4 Gotlandskusten.

Ingår i Länsstyrelsens program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden i odlingslandskapet (objekt nummer 30) och i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (objekt nummer 66-11--13).

Laus holmar är av regeringen föreslaget Natura2000-område.

Områdets huvuddrag: Laus holmar består av tre öar: Skarpholmen, Gräsholmen och Storholmen. Öarna täcks av strandgrus avsatt i markanta vallar. Alla tre öarna har ett mycket rikt fågelliv, och bl a finns här Östersjöområdet största koncentration av häckande vitkindade gäss (2 130 par 1997). Betesängarna drar även till sig rastande vitkindade gäss, och lokalen utgör en av de viktigaste rastlokalerna för arten i Östersjöområdet. På Skarpholmen finns dessutom en koloni av häckande storskarvar (315 par 1997). Andra fågelarter som häckar på Laus holmar är bl a skrântärna, kentsk tärna, småtärna, skärfläcka, brushane, kärnsnäppa samt stora kolonier måsfågel och ejder.

För de häckande fåglarna inte skall störas, är det förbjudet att beträda Gräsholmen under tiden 15 mars-31 juli, Skarpholmen under tiden 15 mars-30 juni och Storholmen under tiden 15 mars-15 juni.

I området finns representativa och välbevarade naturbetesmarker i form av havsstrandäng och alvar med arter som backsmultron, vildlin, backtimjan, vårbrodd, brudbröd och axveronika. Vanliga vegetationstyper är torräng av fårsvingeltyp, fuktäng av gräs-lågstarräng, torräng av örtrik ängshavretyp, alvarhed av fårsvingelalvartyp, driftvegetation och fuktäng av kalktyp.

Anmärkningar:

Referenser:

Gotlands kommun, 1995: *Vision Gotland 2010*.

Gustavsson, L., 1980: *De vitkindade gässens betesmarker på Gotland*. –Länsstyrelsen i Gotlands län.

Länsstyrelsen i Gotlands län, 1984: *Värdefull natur på Gotland*.

Länsstyrelsen i Gotlands län, 1993: *Program för bevarande av odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden*.

Martinsson, M., Nordin, M., 1992: *Ängs- och hagmarker på Gotland. Del 3, Mellersta Gotland*. –Länsstyrelsen i Gotlands län.

Naturvårdsverket, 1996. *Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet*. Stockholm.